

14 במרץ 2019

צוות היגוי נחל תנינים

התכנס ברמת הנדיב ב 3.2.19

(טבלת המשתתפים בסוף המסמך)

משה יזרעאלי – פתיחה וסקירה כללית

אציג סקירה על התהליך, מהיכן התחלנו, איפה אנחנו עכשיו ולאן פנינו מועדות. בהמשך יוצגו התכניות והמצב הקיים, נכון להיום, ברמת התכנון. במהותו המיזם הוא של תכנון שיקום אקו הידרולוגי של נחל תנינים. במהותו המיזם הוא **תכנוני**, שמסתכל על כלל האגן.

נחל תנינים הוא אחרון נחלי החוף הנקיים. עורק מים שלאורכו יש דרכי מים עתיקות. נחל איתן בכל קטע המורד שלו. לאורך הנחל יש ריבוי אתרים שנוגעים לנושאי מורשת והתחדשות הישוב היהודי בארץ ישראל.

מעולם לא הייתה על הנחל הסתכלות אגנית כללית ולאור צרכי פיתוח יש צורך בהסתכלות כוללת שמתווה את הדרך איך לשקם ולפתח את הנחל.

אבני הדרך של תהליך התכנון:

1. החלטה על שילוב כוחות והקמת צוות היגוי.
2. גיבוש פרוגרמה של המיזם. נכתבה בעיקר על ידי אבי אוזן (רט"ג) ואורי מורן (צוות התכנון) ואשרה ע"י צוות היגוי.
3. איסוף נתונים, סקרים – יצירת בסיס מידע אקו-הידרולוגי נרחב ע"י צוות אורי מורן, שמאפשר לנו היכרות עם הצרכים האקולוגיים וההידרולוגיים של הנחל.
4. גיבוש עקרונות התכנון. הגדרה של חתך נחל, פרזדורים אקולוגיים, רצועות מגן, רצועות השפעה, פשטי הצפה ואזורי חלחול והחדרה, חידוש אתרים לצד הנחל וכו'.
5. אישור עקרונות התכנון ע"י צוות היגוי.
6. אישור תכנית כללית על ידי צוות היגוי.

7. **אבן דרך בה אנו נמצאים היום: בשלב תכנון כללי, שבו 2 מסלולי תכנון:**

- **תכנון לפי מסלול הכרזה על מפעל ניקוז בהתאם לחוק הניקוז.** תכנית בהיבט אקו – הידרולוגי לפי הנתונים ובסיס המידע. נתונים אלו משפיעים על רוחב הרצועה, רצועות המגן, פשטי הצפה וכדומה. משרד לביא נטיף בשיתוף עם אורי מורן מקדמים את המסלול הזה. אנחנו נמצאים עכשיו בגמר תכנון. בחודש מרץ 2019 אנחנו צפויים לסיים את הגדרת התכנון הכללי על פי חוק ניקוז ולצאת בהצגת התכנית מול החקלאים ומול מחזיקי/משתמשי קרקע אחרים.

- **מסלול מתן מעמד סטטוטורי כל אגני לתכנית** – שיקום נחל תנינים מושפע מכל מה שנעשה במעלה האגן. במהלך יוצא דופן אנחנו רוצים להגיע להגנה סטטוטורית על הנחל ועל תכניות השיקום שלו ובמקביל לקבל גם מעמד של יכולת השפעה והגנה סטטוטורית על כל האגן. לצורך כך זימנו את הוועדה המחוזית של חיפה לדיון מקדים, ואף לסיור ודיון נוסף. שמענו מהוועדה הערות על מרכבות התהליך ונחיצותו. אנחנו לא בטוחים בדרך שבה נקדם מולם את התכנית, אך רוצים לנסות להשפיע על כל הדברים שקורים במעלה האגן על מנת למנוע פגיעה בנחל. רתמנו למהלך את אד' אדם קולמן, שהיה בעבר יו"ר הוועדה המחוזית ומתמצא בהליכים הסטטוטוריים ויחד אתו אנו מגבשים דרך פעולה בפייולט לתת-אגן ניקוז שוני. במסלול זה אנחנו נמצאים בתחילת התהליך.

שלבים במסלול הכרזה על פי חוק הניקוז:

1. גמר תכנון כללי
2. מפגש עם כל מחזיק/משתמש קרקע לצורך הצגת משמעויות התכנית בשטחו. כל אחד יוכל להתנגד לתכנית ולהעיר הערות בתחומו.
3. הגשה לשיפוט בוועדה המקצועית לאישור תכניות ניקוז על פי חוק הניקוז.
4. הפקדת התכנית
5. פרסום
6. התנגדויות – לכל אחד יש אפשרות להתנגד ולהעיר הערות.
7. דיון ואישור התכנית במחוזית

8. דיון ואישור התכנית במועצת הניקוז הארצית.
9. המלצת מועצת הניקוז לשר החקלאות.
10. הכרזת שר החקלאות על מפעל ניקוז ורישום ברשומות.

החל מחודש מרץ 2019 נתחיל ליזום פגישות עם חקלאים ומחזיקי קרקע.

סל הפיצוי לחקלאים ומחזיקי קרקע – המחשבה המובילה היא שמה שאנחנו עושים זה לטובת כל אחד ממחזיקי הקרקע, גם במידה ויש נגיסה בשטחיו. על כל גריעה ושינוי יהיה פיצוי מלא. עלויות הפיצוי הן חלק מהתקציב לשיקום הנחל והן ישולמו בגין עקירת עצים, בגין גריעת שטח, ביצוע גידור, שילוט, מחסומים ושערים, הסדרת קווי השקיה, שינויי תכנון, העתקת תשתיות, ביצוע ושיפור דרכי תחזוקה ושירות וכו'. דרכי שירות נוחות לאורך נחלים הוא צורך חיוני ממדרגה ראשונה עבור חקלאים ומחזיקי קרקע הגובלים ברצועת הנחל. אנו מאמינים שלקידום התכנית נקבל את הסכמת רוב החקלאים שנוגעים בדבר. לאלו שלא יסכימו לתכנית שמורה הזכות והאפשרות להתנגד.

משה לנר – מרכז צוות התכנון:

מטרת העבודה: להגדיר לעצמנו את המטרות והיעדים ולהבהיר לצוות התכנון את מטרות התכנית. הגדרנו שני מסלולים מקבילים, כפי שמשה ציין. נעשתה סקירה של כל התכניות הסטטוטוריות הרלוונטיות במרחב. נקבע לבצע תכנון פיילוט ראשוני על תת אגן אחד (נחל שוני) וממנו כוונה להשליך על כל שאר אגן תנינים.

מסלול א' – הכרזת נחל כמפעל ניקוז:

הוכנו התסריטים ע"י דימה (משרד לביא נטיף) יחד עם אורי מורן. תשריטים אלו מתייחסים לחלק המרכזי של האגן – רצועת ציר הנחל, ללא התייחסות ליובלי הנחל. חשיבות המסלול היא גדולה מכיוון שההכרזה נעשית בו בתהליך מהיר יחסית, כך שלקידום התכנית הסטטוטורית הכול-אגנית נוכל להישען עליו.

תת אגן שוני נבחר כפיילוט.

אורי מורן – חתך הנחל:

בגדות יש רצועה לחה – 3 רצועות שצריכות לחות.

זוהי מערכת שסובלת כאשר מגיעים ריכוזים של חומרים.

אנו מבקשים ליצור רצועת חיץ עם רצועת צומח שתתפקד כחיץ. אנחנו רוצים למנוע כניסה של תשטיפים במהירויות זרימה שונות. רצועת חיץ צמחית עם צומח מקומי יכולה לייצר את אותה עצירה או השהייה של התשטיפים ולמנוע זיהום של הנחל. מהירות הזרימה היא אחד הנתונים לגודל רצועת החיץ - רצועת החיץ באזורים הנמוכים יכולה להיות 10 מ' ובמקומות אחרים עם זרימה מהירה יש צורך ברצועת חיץ רחבה יותר של כ-30 מ'. יש ליצור דגם משתנה בהתאם לנתונים ההידרולוגיים שיכתיבו את גודל רצועת החיץ. יש מקומות בהם לא נצטרך רצועת חיץ, למשל - מכביש גלעד לכיוון גבעה 400 (במעלה), בכוונתנו לא לגעת בערוץ.

מסלול ב' – מסלול סטטוטורי: ניתחנו את התכניות המאושרות וחילקנו את האגן ל- 20 תתי אגנים במרחב. בחרנו את תת אגן שוני כדי לבצע פיילוט. בדקנו את כל ההוראות של התשריטים ומצאנו שיש הגנות חלקיות, אבל לא הגנה ספציפית על אגן הנחל וערוצי המשנה.

אדם קולמן – סקירה סטטוטורית ומטרות התכנית:

אגן הניקוז של שוני נבחר כפיילוט כיוון שבמקטע זה כבר בוצעו עבודות ובשל המיקום הקרוב. אזור זה נמצא בממשקים עם זכרון יעקב, פארק היין, אזור תעשייה כרמל ובקצה האגן יש אזורי פשט הצפה גדולים.

המטרה היא להכין תכנית מפורטת שתיתן הנחיות לטיפול במרחב. תכנית שמכוחה, אם צריך, נותנים התרי בניה. תכנית כזו יכולה להיות מוגשת בהתאם לסעיף של חוק התכנון והבניה.

מטרות התכנית

1. שיקום ושימור הנחל בראיה כלל אגנית לכלל ערוצי הנחל ונחלי המשנה בהיבט אקו-הידרולוגי.
2. שיקום ושימור ערכי טבע נוף תרבות ומורשת ויצירת תנאים נדרשים להתפתחות מערכת אקו-הידרולוגית יציבה בכל אחד ממקטעי הנחל.
3. פיתוח מרחב הנחל לפעילות פנאי ונופש בחיק הטבע תוך הבטחת מעבר רציף לכלל הציבור.
4. שמירה על סביבה בת-קיימא תוך טיפוח המרחב הפתוח החקלאות והנוף לתועלת התושבים והמבקרים.
5. הבטחת זרימת המים ושמירה על איכותם.
6. עיגון מרחב אגן נחל תנינים כמסדרון אקולוגי ומרחב מוגן באמצעות הוראות מחייבות

משה לנר – מרכיבים סטטוטורים להדגשה בתכנית זו:

מרכיב סטטוטורי	תשריט	נספח	הוראות
1	שכבת בסיס		בהתאם לתוכנית מאושרות
2	רצועת נחל	+	+
3	מסדרונות אקולוגיים	+	+
4	רצועת ההשפעה	+	+
5	אזורי החדרה	+	+
6	פשטי הצפה	+	+
7	מרעה	+	+
8	שימור קרקע וחקלאות		+
9	השהיה וטיהור נגר	+	+
10	אתרים	+	+

אלו הנושאים שלא קיימים במקומות ותכניות אחרות ועליהם נרצה לשים את הדגש. הם כמובן אינם המרכיבים היחידים.

אורי מורן – תשריט:

בכל אגן יש כוונה לסמן בצורה מפורטת את חבורות הקרקע ולתת לגביהן הנחיות פיתוח נדרשות על מנת להגן עליהן. בפארק היין איתרנו מקומות מתאימים לשטחי השהייה, בהם יש אפשרויות להשקות ולטהר את מי הנגר שמגיעים מאזור מפעלי חן.

משה לנר – נספח טיילות:

אזור שוני

פארק אלונה

ואזור מי קדם.

רועי אגוזי – כלים להרחבת רצועות נחלים:

הוקמה תחנה לניטור איכות המים בעמיקם בשיתוף השירות ההידרולוגי ורשות הניקוז. הניטור החל בשנה זו. נדגמו שלושת אירועי השיטפון השנה וזרימות הבסיס.

פרויקט הרחבת רצועת נחל: אנו דנים במתן כלים לרשות הניקוז להרחיב את גדות הנחל תוך מתן שיפוי לחקלאים. המטרה: שיקום אקו הידרולוגי של הנחלים. הפרויקט ייתן ארגז כלים על מנת לאפשר את המהלכים שמקדמים את השיקום. גובשה תפיסה תכנונית שרואה בחקלאות ובנחל ישויות מקבילות ששואפות לפיתוח משותף.

כיוון שהחתיכים משתנים לאורך הנחל, אין התייחסות זהה לכל אורכו. ההתייחסות הינה עקרונית ולא ברמה של תכנון מפורט. אנחנו בוחנים כלים כלכליים ובוחנים מה יש במצאי הקיים שאפשר לשלב

לתוכו את התמיכות של משרד החקלאות. אנחנו במהלכים מול רמ"י לבחינת כלים כלכליים למתן תמיכות ישירות שתינתנה בהסכמה עם החקלאים.

בהמשך נציג מול הפורום הזה את הפרויקט בצורה מסודרת. אנחנו לקראת סוף המהלך ומצפים לסיימו תוך חודשיים. מקווה שניתן מענה לטענה שהעלו ראשי הרשויות. נעביר חומרים אחרי וועדת ההיגוי של סוף חודש פברואר.

תמי שלייר – מיזם חיים לנחל תנינים:

מתנדבי מיזם 'חיים לנחל תנינים' נמצאים כשותפים בפרויקט בחמש השנים האחרונות.

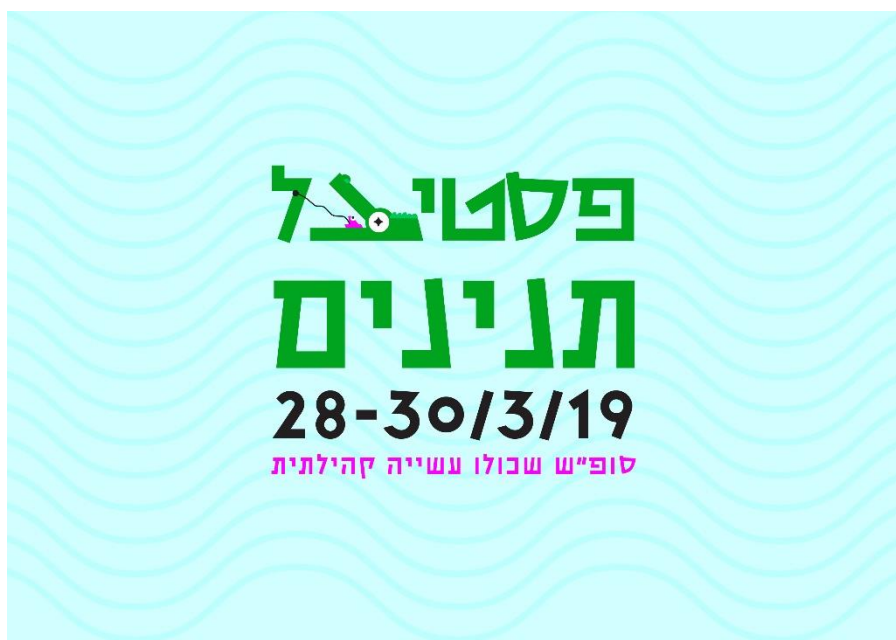
לפני 5 שנים נחשפנו למה שקורה בנחל. התחלנו לחלום יחד ולנסח כיווני פעולה. נפגשנו עם לא מעט בעלי מקצוע. החיבור של הקהילה לנחל הוא חזק. יש כמיהה של התושבים לנחל שזורמים בו מים. לפני 5 שנים אזור הנחל היה שומם. היום הקהילה מאוד מחוברת לנחל. יש חגיגה בימי הגשם גם בכיתות, בווטסאפ, בפייסבוק. כשיש מים בנחל הקהילה יוצאת החוצה. תכניות חינוך הוקמו סביב הנחל, הוקמו ספסלי ושבילי הליכה. השנה אפילו היה חוג נחל תנינים. בכל שנה מתקיים אירוע מרכזי, שמחבר את הקהילה כולה לחגיגה, אירוע שמופעל על ידי 150 מתנדבים, חוגים והמועצה של הישוב.

כשהוקמה הוועדה לפני שלוש וחצי שנים שמחנו מאוד. אך משהו בדרך השתנה. התושבים צריכים להיות משולבים בתכניות לאורך כל הדרך. הדעות הולכות בעיקר לפרוטוקול. לכל השותפים בצוות ההיגוי יש יכולת להביא ידע, אך הדבר לא נעשה. אני מביעה ביקורת על מנת ללמוד. השיקום של הטיילת יכול להיות מקרה בוחן שממנו נלמד ונשתכלל בהמשך הדרך.

אנו מבקשים שינוי משמעותי במנגנון ובאופן קבלת ההחלטות של צוות ההיגוי.

תמר ארבל אלישע – פסטיבל תנינים:

מזמינה את כל האנשים במרחב להצטרך לחגיגה של הנחל. פסטיבל תנינים יתקיים בסוף השבוע האחרון של חודש מרץ. כל הפרטים על למעלה מ- 40 אירועים שיתקיימו, [באתר הפסטיבל](#).

דין :

זיו דשא: יש להוסיף הגדרה של מנגנונים כלכליים בתוך מטרות התכנית, לתחזוקה שוטפת ארוכת טווח על יד המדינה. לא יכול להיות שהתכנית לא יכללו זאת ובסוף המועצות יישאו בתוצאות הכלכליות של התכנית... אנחנו כרשויות בסוף נצטרך לממן ולא נוכל לעמוד בזה.

אריה שרון: התניה של התכנית בהוראות כלכליות ובמנגנון תחזוקה מוסדר.

משה לנר: זה לא תפקידה של התכנית הסטטוטורית. תצטרכו לעזור לנו להוסיף את הנספח הכלכלי.

אדם קולמן: בעבר נהגו להכניס לתכניות סעיפים כלכליים והיום התכניות אינן כוללות מנהלות. ניתן להוסיף לתכנית נספח כלכלי. צריך לבדוק איזה מנגנונים כלכליים מקבילים נכנסים פנימה ויוצרים את המנגנון הכלכלי.

ישן דריי: אנחנו מביאים את הדבר הזה על מנת לייצר הגנה לנחל, שלא ימשיך וייהרס. קודם כל יוצרים הגנה, איך מממנים ומתחזקים בהמשך – את זה יש עוד צורך לקבוע. בהיבט של המורשת יש מערכות אדירות של ייבוש ביצות ותעשייה קדומה, שהיום אין להן הגנה. זו הדרך להגן על אתרים אלו לדורות הבאים.

עדי נוי: חסרות עוד הרבה מטרות בתכנית השיקום. יש כאן עוד המון תכניות מפורטות שצריכות לקבל ביטוי. נחל תנינים מוגן כמעט כולו בתכנית מפורטות. מה בפועל הם הדברים המסוימים שלא נמצאה להן הגנה בתכניות הקיימות? אני לא מבינה קונקרטי מה התכנית שאתם רוצים לעשות. מה זיהיתם כבעיה שאי אפשר לעשות בנתונים הקיימים. המיפוי וההצבעה של מה שצריך לעשות עדיין לא מספיק ברור.

נירית לביא אלון: לא הבנתי את ההבדל והיחס בין שני המסלולים. לא עלול להיווצר התנגשות וחיכוך בין שתי התכניות?

אדם קולמן: הרעיון הוא שכל מה שנמצא בתכנית אחת יהיה גם בשנייה. מפעל הניקוז הוא פעולה אופרטיבית כתכנית לנחל עצמו. התכנית הכול-אגנית הרחבה תתייחס למפעל ניקוז כתוכנית מאושרת ואולי תוסיף עליו. נשתדל שלא יהיו שום קונפליקטים. זהו אותו תכנון שנמצא בשני המסלולים. התכנית תרחיב במקום שמפעל הניקוז מצומצם במטרותיו. תכנית רחבה יותר "תסתכל" רחב יותר. הראייה הכלל אגנית היא ראייה רחבה של 200,000 דונם. הקו הכחול כרגע הוא רק להתייחסות ובסופו של דבר נחליט איך ליישם את התכנית. זה ההבדל בין שני המסלולים.

איתי ויסברג: תפקיד התכנית היא לשרת את מי שחי בסביבות הנחל. התכנית צריכה לאפשר את המימוש של החלום והכמיהה. החלום תפס תפנית הנדסית שיקומית והתרחק מהחלק של כמיהת הקהילה להיות בנחל.

להגיע לשלב כזה מתקדם של תכנית, בלי שיש לה התייחסות כלכלית, זה כשל מאוד גדול. הערתי את זה גם בפעם הקודמת. עדיין לא קיים בצוות יועץ כלכלי. אין לי מה להעיר בעניינים המקצועיים, אך אין בה אף אספקט כלכלי. אני רוצה ששיקום הנחל יתקיים שנים רבות אחרינו. גם אם נשיג את הכסף הראשוני להקמה, יש צורך למצוא מנגנון וכלים כלכליים שיחזיקו את הנחל לאורך שנים.

יש להקים מנהלת לנחל. המנוע הכלכלי הוא זה שיחזיק את כל התכנית.

זיו דשא: מסכים עם איתי. אתן 2 דוגמאות לפרויקטים שנעשו בזכרון יעקב:

1. עוקף זכרון - עשינו תחשיב עלויות שהמועצה נותנת על מנת להרים את הפרויקט הזה.
2. ערוץ נחל גיבור – יודעים את העלויות השנתיות שיש עלינו לשלם בכל שנה.

תכניות סטטוטוריות ללא חשיבה כלכלית לא יוכלו להתממש.

משה יזרעאלי: צריך להקים מנהלת שתקדם את התכנית האגנית, אך זה לא השלב לעשות זאת.

בנושא הכלכלי לא התייחסנו להדגשים הכלכליים שאתם מציינים. נראה אם במסגרת התכנון ישנה אפשרות להתייחס לנושא בהמשך.

פרויקטים מתוחזקים: הסכר הרומי מתחזק את עצמו וגם אמות המים ועוד שכאלה. ביצוע השיקום האקולוגי אינו דורש תחזוקה יקרה, אך פותר בעיות נרחבות. כל פרויקט שרשות הניקוז התעסקה בו עד עכשיו ממשיך להיות מפותח ומתוחזק על ידה.

כל מנהלת שתקום תעזור לנו לשמור ולקיים את השיקום. זה חזון שיקיים את עצמו. לעומת זאת, תכניות שאין להן סיכוי למימוש בר קיימא, לדוגמא – יצירת זרימות מים בקטעי נחל – תכניות כאלה לא יהיה ניתן לקיים כל עוד לא יימצא גורם שמוכן לממן את העלויות הגבוהות של תפעולן לאורך שנים. מנגד – בהחלט נקדם, למשל, מפעלי מים קדומים של ראשית בנימינה, מקומות שצריכים כמויות מים מוגבלות לתפעולן, וגם יש לנו רעיונות לביצוע. ובאשר לתחזוקה של מוקדים – אם לא יהיה גורם שיתחזק מוקד מסוים לאורך זמן – המוקד הזה לא יקום.

נשקול צירוף יועץ כלכלי, לאור ההערות שעלו כאן.

לגבי פרויקט שיקום טיילת שוני (שנשמעת עליו ביקורת) – קבלו שרשות הניקוז התנדבה לממן את תכנונו, אך הפרויקט הוא של ובאחריות מועצת בנימינה/גבעת עדה.

נרית לביא אלון: התחושה שלנו היא שאין שקיפות ושאינן תהליך של שיתוף אמיתי. אם המנהלת תגיע לשלב הביצוע היא תגיע לקיר אטום. המנהלת צריכה לייצג את כל בעלי העניין ולהתקיים בשלב התכנון.

משה יזרעאלי: יש לי אמפתיה לפעילות שלכם והאופן שבו אתם רותמים את הקהילה. יש פער בציפיות של כל אחד בצוות הזה. לכם קרובה בנימינה ואתם מתעלמים מחלקים חשובים ומרתקים של הנחל במורד ובמעלה. אנחנו מנסים לראות את כל האגן ואין לנו שום כוונה לנהל דיקטטורה רעיונית. אני לא יכול להביא מי נביעות לנחל. משק המים לא יכול למלא את הכמיהה הזו ועלות החלופות היא מאוד גבוהה. מזכיר שהתחלנו מתוך כוונה לבדוק היתכנות, אך כמו שאומר איימוס – עם עובדות אי אפשר להתווכח.

לצוות היגוי יש בעיה לתת מענה לכלל הצרכים והציפיות של המשתתפים השונים. מנהלת שתקום לשלב הביצוע יכולה להתאים לכך יותר.

אריה שרון: צריך לתת את הקרדיט לרשות הניקוז.

אורית סקוטלסקי: זה הזמן הנכון להקים מנהלת ויש לחשוב איך עושים את זה ומי יעמוד בראשה. מזהה שני חששות עיקריים שעולים:

1. חששות של החקלאים - ברגע שישוקם עין אביאל המקום יהפוך לפנינת מטיילים ויהיה לחץ של החקלאים על מנת שלא יפגעו שטחים חקלאים.
2. חששות כלכליים – הדוגמא של עמק המעיינות, איך מנהלים דבר כזה. המנהלת שם הצליחה למצוא מודל כלכלי שעובד. הצליחו ליצר מצב של שטח סגור. מנהלת של גופים שבראשם עומד יזם שהתחייב לתת 20% מהרווחים שיכנסו, חזרה לטובת שיקום הנחל. מציעה לארגן סיור לאזור עמק המעיינות ונפגוש את בעלי העניין.

עמנואל קאופשטיין: תודה למשה יזרעאלי שהינו איש ביצוע, ולכל הפעילים בהובלת התהליך עד היום. ברור מההתחלה שצריכה להיות לנחל מנהלת ובראשה צריכים להתייצב ראשי הרשויות, מכיוון שזה עניין של מנהיגות. במנהלת יש לעבוד בעבודת צוות. היום לא קיימת הקשבה.

עדי נוי: זה לא נכון לחכות עם הקמת מנהלת לאחר שתהיה תכנית מאושרת. לא קל להקים מנהלת ולהגדיר מה ואיך לעשות. חלק מהמטרות ניתן כבר לממש ולא לחכות עד שתהיה תכנית מאושרת. הקמת מנהלת תחיד מהן הנקודות הבעייתיות מתוך מה שכבר הוחלט.

תכנית הטיילות צריכה להיות הרבה יותר מפורטת, כל נושא ניהול הקהל עדיין לא קיבל התייחסות.

משה יזרעאלי: למיזם התכנוני יש לנו מנהלת כבר היום – צוות ההיגוי. לגבי מנהלת לנחל - מי שרוצה להקים אותה יבורך, רשות הניקוז תצטרף אליה ותתמוך בה, אך היא לא תיזום את ההקמה שלה.

עמוס וייל: התחלנו עם מחשבה להתחיל עם תעלת שוני. יש למועצה כסף שהוקצב לעניין. יש רצון אדיר לקפוץ קדימה ולדבר על משהו יותר רחב, אך אני חושב שאם היינו מתחילים עם הצדדים הפרקטיים של העניין כי אז היינו מקבלים שכר לימוד מהשטח. בטיילת יש היבטים דומים לנושאים בהמשך הנחל.

אמנון הראל: התחושה שלי היא שמתייחסים לצוות ההיגוי בתור הזדמנות להציג החלטות שכבר התקבלו. צריכים להשתכלל באופן בו חושפים את כל המהלך לפני הצוות לפני קבלת החלטות.

נירית לביא אלון: קו ביוב אושר בצמוד לנחל וחשוב להבין איך זה הולך להשפיע על התכנון.

משה יזרעאלי: במסגרת תכנית כלל אגנית יש לנו איך להגיב. במסלול מפעל ניקוז אין לנו בכלל אפשרויות תגובה. ניפגש עם מחזיקי קרקע, ביניהם נציגי מיזם 'חיים לנחל תנינים'.

יש כלים יעילים לנושא של שיתוף, לרמת הנדיב יש הרבה כלים בנושא.

נעמי אפל – סיכום של נקודות משמעותיות שעלו בדיון:

1. יבחן הצורך בצירוף יועץ כלכלי לצוות התכנון.
2. תתקיימה פגישות עם משתמשי ובעלי קרקע (חקלאים) להצגת התכנית בשטחיהם.
3. הוסכם שיש צורך להקים מנהלת לשלב הביצוע.

רשמה:

הילה רווה

שם	ארגון ותפקיד	דוא"ל
עמוס וייל	וועדה חקלאית בנימינה-גבעת עדה	amos.weil6@gmail.com
חיים סהר	קק"ל/ מכון שימור קרקע	haims@kkl.org.il
ערן אטינגר	סמנכ"ל ניהול משאבי סביבה משרד החקלאות	erane@moag.gov.il
עמנואל קופשטיין	חקלאי/ נחל תנינים בנימינה	emanukau@gmail.com
הילה אטיאס אלמגור	דוברת מ"מ בנימינה- ג.עדה	Doveret@bin-ada.co.il
משה יזרעאלי	מנכ"ל רשות ניקוז כרמל	moshis@ein-carmel.org.il
עמרם ורדי	טוך סרגוסי- אדריכלית נוף	tsla298@gmail.com
נילי מאור	טוך סרגוסי- אדריכלית נוף	tsla788@gmail.com
בן רוזנברג	רט"ג- אקולוג מרחב כרמל	benr@npa.org.il
יחיעם אלטשולר	חקלאי/ ועדה חקלאית בנימינה- ג.עדה	yechiamalt@gmail.com
עדי נוי	קק"ל- מנהלת מחלקת תכנון, מרחב מרכז	AdiNoy@kkl.org.il
ישו דריי	רשות ניקוז כרמל	yeshu@017.net.il
אבי פרבולוצקי	מכון וולקני/ קמ"ש	avi@volcani.agri.gov.il
תמר ארבל אלישע	רמת הנדיב	tamar@ramathanadiv.org.il
איתמר לוי	רשות ניקוז כרמל	i_tamar@maaganm.co.il
אורית סקוטלסקי	החברה להגנת הטבע	oritsc@spni.org.il
הילה רוה	רמת הנדיב	hila@ramathanadiv.org.il
נעמי אפל	רמת הנדיב	naomi@ramathanadiv.org.il
הוגו יאן טראגו	רמת הנדיב	Hugo@Ramathanadiv.org.il
רמי לביא	לביא-נטיף מהנדסים-יועצים בע"מ	Haifa@lavi-natif.co.il
איתי וויסברג	ראש מ"מ בנימינה-ג.עדה	ittai@bin-ada.co.il
אורית כפרי כהן	יועצת סיביבתית/ חיים לנחל תנינים	ckorit@gmail.com
אורי מורן	יועץ אקו-הידרולוג	moranot@netvision.net.il
תמי שלייר	חיים לנחל תנינים	tami221173@gmail.com
עילית הולנדר	משה לנר אדריכלות נוף	ilit@laner-arch.co.il
משה לנר	משה לנר אדריכלות נוף	office@laner-arch.co.il
אסף מירוז	רשות ניקוז כרמל- יועץ אקולוגי	Asafmayrose96@gmail.com
גרשון פלג	קיבוץ מעגן מיכאל	gershonp2@gmail.com
מיכל ליכטנשטיין	יועצת, לשכת תכנון- מחוז צפון	michal.l79@gmail.com
נרית לביא אלון	לחיים לנחל תנינים	nirita@technion.ac.il
אריה שרון	ראש המועצה, מ.א אלונה	arie@alona.org.il
עמית מדינה	מורן ייעוץ ופיתוח	amit@moran-eco.co.il
דמיטרי	לביא נטיף	dimitry@lavi-natif.co.il
אמנון הראל	חיים לנחל תנינים	amnonharel@gmail.com
אדם קולמן	צוות התכנון	adamkolman@gmail.com
גיל אשל	חקר הסחף- משרד החקלאות	eshelgil@gmail.com
שמיר	מהנדס מ.א. מגיד	handasa@megido.org.il

mors@moag.gov.il	משרד החקלאות, שימור קרקע- מחוז מרכז	מור שחר
regozi@moag.gov.il	משרד החקלאות, התחנה לחקר הסחף	רועי אגוזי
nitsan@bin-ada.co.il	מנכלית מועצת בנימינה-עדה	ניצן גרמן
zivd@zy1882.co.il	ראש המועצה המקומית זכרון יעקב	זיו דשא